

Nowak, Aleksandra

Polityka regionalna

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 21, 299-311

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Aleksandra Nowak – konsultant Informacji Europejskiej na Mazowszu Północno-Wschodnim

POLITYKA REGIONALNA

Wprowadzenie

Regionalizm¹, regionalność², regionalizacja³ czy polityka regionalna⁴ to pojęcia z ich słownikowymi znaczeniami przedstawionymi w przypisach, które opisują społeczno-ekonomiczny stan regionu, przyjętego przez ludzi za wspólny, łączący ich społecznie. Niewątpliwie wymienione pojęcia, które skutecznie i racjonalnie powinny przyswoić sobie jak największe rzesze obywateli, Europejsek i Europejczyków. Warto także zaznaczyć, że pojęcie „polityka regionalna”, coraz częściej jest rozumiana rozszerzająco, jako polityka spójności. Działania w wymienionych obszarach, będą decydować o poziomie życia na wybranym, jako region „kawałku Europy”, w różnych jego aspektach – kulturalno-tożsamościowym, terytorialnym, społeczno-kulturowym oraz ekonomicznym. Działania w każdym z wymienionych obszarów wymagające aktywnej działalności ludzi, winny uwzględniać jednak ich współczesne ujęcie i kontekst polityki regionalnej /polityki spójności/ Polski i Unii Europejskiej.

1 Regionalizm to ruch społeczno-kulturalny dążący do zachowania swoistych cech kultury danego obszaru, do pogłębienia wiedzy o miejscowej kulturze, do jej rozwoju i odnowy w nowych warunkach kulturowych.

2 Regionalność związki ludzi, dóbr materialnych i kulturowych pochodzących, występujących i używanych w danym regionem.

3 Regionalizacja to podział na regiony, a więc wyspecyfikowanie obszarów o stosunkowo jednorodnych cechach wyróżniających je od innych, w obszarze zasobów naturalnych, ekonomicznych, kulturalnych itd.

4 Polityka regionalna w latach 2007-2013, służy realizacji trzech celów – konwergencji, konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia, europejskiej współpracy transgranicznej.

Współczesne ujęcie poszczególnych, opisujących region pojęć – zdaniem autorki – powinny polegać na:

- **Regionalizm** – budowaniu poczucia dumy, wyjątkowości i upowszechnianiu działających na rzecz jego ustawicznego rozwoju ludzi, a ponadto stosując kurpiowskie określenia, obejmować powinny „ptoki, krzoki i pnioki”,
- **Regionalność** – pozyskiwanie certyfikatów dla regionalnych dóbr materialnych i wewnątrz regionalne „działania i zabawy” zamieszkujących region ludzi dokonaniaми np. ustanowienie, wzorem innych regionów europejskich⁵, cyklicznego, kurpiowskiego tańcowania z żywą muzyką, na ogólnodostępnym miejscu, co zapewne stanowiłoby dodatkowo atrakcję turystyczną, na nadmiar, których żaden z regionów nie narzeka, a takie działanie znakomicie gruntuje poczucie przynależności regionalnej.
- **Regionalizacja** – zwracaniu baczniejszej uwagi na jednorodność kulturowo-terytorialną, niż na formalne granice administracyjne niejednokrotnie ignorujące tę jednorodność,
- **Polityka regionalna** – rozszerzeniu obywatelskiego udziału w zmianach, odejściu od upolitycznienia działań rozwojowych i wystrzeganiu się izolacji w wymiach międzyregionalnym, krajowym i europejskim.

W ujęciu unijnym, funduszowym, polityka regionalna, to działania służące zmniejszeniu dysproporcji, zwiększenie spójności terytorialnej pomiędzy poziomami rozwoju regionów Europy, których granice, każde na swoim terytorium, ustalały Państwa Członkowskie. Realizacja przedsięwzięć z dziedziny szeroko rozumianej infrastruktury materialnej, /komunikacyjnej, energetycznej i ochrony środowiska/ bezpośrednio wpływa na oceny potencjalnych inwestorów o dostępności wybranego regionu, powstające w wyniku analiz wykonywanych przy lokalizacji inwestycji. Miarą prawa do wsparcia polityki rozwojowej danego regionu z budżetu UE, jest procentowy wskaźnik PKB per capita⁶ liczony w stosunku do jego średniej wartości dla UE. Polityka regionalna, w poszczególnych okresach budżetowych UE realizowana jest poprzez wyznaczanie jasno zdefiniowanych celów.

W obecnym 2007-2013 okresie programowanie podstawowy - Cel 1

5 Np. w Barcelonie, co niedzielę o godzinie 12.00 na całe dwie godziny, na placu przed Katedrą, na jej schodach zasiada lokalna kapela i gra sardane, narodowy taniec kataloński, symbol solidarności i jedności Katalończyków, który tańczą mieszkańcy Barcelony i co ważne do tańca zapraszają obecnych na placu turystów.

6 Tzn. na głowę mieszkańca

polityki spójności, skrótowo definiowany jest jako **konwergencja**. Dla osiągnięcia tak zdefiniowanego celu, oczekiwane są działania skoncentrowane na wsparciu wzrostu i tworzeniu nowych miejsc pracy „w regionach najbiedniejszych /o PKB per capita poniżej 75% średniej dla UE oraz w regionach tzw. efektu statystycznego/. „⁷

Jeśli chodzi o polskie regiony /administracyjnie są to województwa/ po ocenach dotychczasowych efektów funduszy przedakcesyjnych i funduszy strukturalnych z okresu 2004-2006, zarysowała została tendencja, że „bogate regiony szybciej się bogacą”⁸. Przyjmując za podstawę opracowane przez GUS dane pokazujące zróżnicowanie udziału w krajowym PKB /będącym miarą produkcji/, wypracowanym w poszczególnych województwach, Bogdan Wyżnikiewicz, wiceszef IBnGR⁹ stwierdził, że 12 polskich województw umniejszyło swój udział w krajowym PKB, 4 go zachowały, z czego trzy – mazowieckie, wielkopolskie i małopolskie ten udział zwiększyły. Analiza zmian PKB per capita /na głowę mieszkańca/, stosowanego, jako miernik prawa uzyskiwania wsparcia z funduszy strukturalnych UE w podstawowych, zdefiniowanych celach polityki regionalnej, w latach 2000–2005 pokazuje postępujące rozwarstwienie zamożności poszczególnych regionów. Na Mazowszu wskaźnik PKB per capita liczony w stosunku do wyliczonej średniej krajowej jego wartości, wzrasta ustawicznie z 151% w 2000 roku, do 158,4% w roku 2005. Ponadto, co szczególnie pocieszające dla „pozawarszawskiego” Mazowsza, w omawianym okresie nastąpił spadek wzrostu PKB per capita w samej Warszawie z 284% w 2000 roku, na 199% w 2005 roku. Przedstawiona zmiana oznacza, że ogólny wzrost PKB per capita w znacznie większym stopniu dotyczy pozawarszawskiego Mazowsza niż samej Warszawy. Warto wskazać także, że najniższy PKB per capita w Polsce dotyczy zmian in minus w subregionie¹⁰ krośnieńsko-przemyskim, województwa podkarpackiego. Wskaźniki dla tego subregiony zmalały z 63% w 2000 roku, na 59,5% w 2005 roku. Mimo kształtujących się tak, jak to

7 Zbiór aktów prawnych UE w zakresie funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2006r, Wprowadzenie

8 Bohdan Wyżnikiewicz, wiceszef Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową - IBnGR, felieton Rzeczpospolita, ekonomia&rynek, 7 listopada 2007, B20

9 Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

10 Subregion, to o stopień niższy NUTS w odniesieniu do regionu-województwa, stanowiący wydzielone administracyjnie terytorium, dla Kurpi i Ostrołki jest subregion ostrołęcki-siedlecki

przedstawiono wskaźników zmian PKB per capita, dochody w wielkościach rzeczywistych w biednych regionach rosną, ale niestety rosną one znacznie wolniej, niż w regionach bogatych, a więc w przedstawianych danych porównywalnych maleją.

Dla osiągnięcia pożądaných zmian, przedstawionych tendencji nie ma jednego, dobrego, uniwersalnego rozwiązania, ponieważ należy pamiętać, że świat nie stoi w miejscu, następują znaczące zmiany na coraz to nowych terytoriach świata i Europa-UE nieustannie musi dbać o swój rozwój, jako całości właśnie w odniesieniu do świata zewnętrznego, w tym z uwzględnieniem uwarunkowań i problemów ogólnoświatowych, globalnych. Każde Państwo, które aktywnie uczestniczy w przygotowaniu i realizacji działań z zakresu polityki regionalnej, powinno rozumieć i stosować jej wewnętrzny, unijny, europejski i światowy wymiar i kontekst. Polska i jej regiony dla spójności, rozwoju i wzrostu konkurencyjności UE, są zobowiązane, także we własnym interesie do realizacji celów polityk UE. Państwa Członkowskie i Unia Europejska realizując bardzo ważny, z punktu widzenia spójności, niemal stały w perspektywie poszczególnych okresów programowania, priorytet określony w celu 1 zwany konwergencją, powinny podejmować działania bardziej niż dotychczas skutecznie zmierzające do niwelowania różnic rozwojowych i dochodowych swoich regionów, w tym poprzez wspieranie rozwoju regionów najbardziej potrzebujących. Dobrym polskim przykładem takiego podejścia, w perspektywie budżetowej 2007-2013, jest Program Rozwoju Polski Wschodniej. Niestety zastosowanie w nim jako cezury, jedynie granic administracyjnych województw powoduje takie anomalie, że biedne subregiony niemal przylegające do naszej i unijnej granicy wschodniej, ale położone na Mazowszu nie mogą wykorzystać zaprogramowanych w tym programie działań. Co ciekawsze przewidywane do wsparcia z w/w Programu przedsięwzięcia, jak np. biegnąca wzdłuż granicy wschodniej droga nr 19, biegnie również przez teren Mazowsza.

Racjonalne programowanie i wykorzystanie - już niestety opóźnione o rok uruchomienia działań ze środków EFRR – jest tym bardziej istotne, że we wrześniu 2007 r. rozpoczęła się ogólnounijna debata poświęcona przeglądowi budżetu UE. Przegląd będzie zapewne próbą określenia nowej wizji i zasad budżetowych dla Unii Europejskiej. Europejczycy powinni, na podstawie analizy sytuacji społecznej, określić słuszne i potrzebne zamierzenia rozwojowe, z uwzględnieniem potrzeby zachowania

równowagi i akceptację dla nowych zasad budżetowych przez obywateli i rządy wszystkich krajów, i biednych i bogatych. Rozpoczęty przegląd, poszukiwanie konsensusu w tak trudnym obszarze, jest przedsięwzięciem tyleż ambitnym, co nad wyraz skomplikowanym. Efekt aktualnie prowadzonej debaty, będzie szczególnie ważny dla Polski, bo jak przewidują analitycy, dla nadrobienia opóźnień cywilizacyjnych i uzyskania akceptowalnego przez obywateli poziomu zamożności, nasz kraj potrzebuje znacznego wsparcia z celu 1 – *konwergencja* przynajmniej przez dwa, siedmioletnie okresy budżetowe UE, i to na porównywalnym, z obecnym tj. w latach 2007-2013 poziomie finansowania.

ROZWÓJ MAZOWSZA

Mazowsze, w procedurze wykorzystania środków ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Województwa Mazowieckiego realizowanego w okresie 2004 – 2006 /+2 lata przewidziane w procedurze, na zakończenie wykorzystania środków/ oraz w procedurze programowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007 – 2013¹¹ niestety nie jest pionierem.

Wedle stanu na koniec października 2007 Mazowsze ma też niepokojące zaległości w publikowaniu danych – w systemie informatycznym SIMIK – dotyczących projektów z okresu 2004-2006. Grozi to utratą środków finansowych na realizowane projekty nawet do wysokości 1,2 mld zł. Odwiedzający ostatnio Polskę Kontrolerzy KE dali czas województwu na uzupełnienie wymaganych danych tylko do końca stycznia 2008 r.

Analiza wybranych w okresie 2004 – 2006 /+2 lata na ich zakończenie/ projektów może też budzić wątpliwości, co do ich pro-rozwojowego charakteru i generowania wartości dodanej. Szczególne wątpliwości budzi rozdrobienie alokacji środków /dla każdej gminy coś/ zamiast ich koncentracji na racjonalnie wybranych przedsięwzięciach pro-rozwojowych w skali regionu. Na taki stan może mieć w pewnym stopniu ograniczone doświadczenie jednostek regionalnych w związku z realizacją projektów przedakcesyjnych dopiero od 2002 roku, co miało bezpośredni związek z opisaną we wprowadzeniu względną zasobnością Mazowsza, wynikającą de facto jedynie i wyłącznie z zamożności Warszawy.

¹¹ Podpisany przez Komisarza ds. polityki regionalnej Panią Danutę Hübner i wicemarszałka Województwa Mazowieckiego Pana Kozłowskiego w dniu 12 października 2007 roku.

Analizując programowanie na okres 2007 – 2013, z zadowoleniem należy podkreślić przygotowanie interesującego zestawu długookresowych programów pro-rozwojowych, które powinny umożliwić przyszłym realizatorom projektów łatwiej dokonywać wyboru charakteru przedsięwzięć.

Programy¹² opracowane dla Województwa Mazowieckiego, z którymi warto się zapoznać przed planowaniem własnych przedsięwzięć to:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007–2013
- Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza
- Strategia e-Rozwoju Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020
- Samorządowy Program Rozwoju Mazowsza
- Wojewódzki plan zdrowotny
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego
- Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii na Mazowszu
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.
- Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Oczywiście, patrząc z perspektywy planów rozwoju regionu w latach 2007-2013, najistotniejszy jest Regionalny Program Operacyjny współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w skrócie zwanego EFRR.

Na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego, w okresie programowania 2007-2013 zaplanowano 1,83 mld Euro. Trzeba jednak będzie wydać te pieniądze, a ich re-

¹² Dostępne na stronie www.mazovia.pl oraz www.mazowia.eu

alna wielkość będzie zależała od kursu złotówki i ograniczeniu negatywnych zjawisk jak np. inflacja. Można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że pozostawanie w omawianym okresie w strefie euro byłoby korzystniejsze, bo pozbawione ryzyka kursowego.

Analizując podstawy programowe rozwoju Mazowsza należy podkreślić, że głównym celem RPO WM jest „**Poprawa konkurencyjności regionu i zwiększenie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa.**”

Władze wojewódzkie założyły, że realizacja tak określonego celu będzie się odbywać poprzez:

1. Rozwój gospodarki, w tym gospodarki opartej na wiedzy.
 - I Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu.*
 - II Przyspieszenia e-Rozwoju Mazowsza*

2. Poprawę i uzupełnienie istniejącej infrastruktury technicznej.
 - III Regionalny system transportowy*
 - IV Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka*

3. Aktywizacja miast oraz obszarów atrakcyjnych turystycznie.
 - V Wzmocnienie roli miast w rozwoju regionu*
 - VI Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji*

4. Poprawa infrastruktury społecznej warunkującej rozwój kapitału ludzkiego w regionie
 - VII Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego*

W RPO WM zaznaczono, że jego realizacja „*odbywać się będzie z poszanowaniem zasady partnerstwa, zasady równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji*”

W RPO założono także, że poprzez działania w nim przewidziane nastąpią pozytywne zmiany w obszarach istotnych dla konkurencyjności określane jako:

- Wzrostu sektora badawczo-rozwojowego w województwie i jego powiązań z gospodarką,
- Zwiększenie liczby przedsiębiorstw innowacyjnych,
- Rozwój przedsiębiorczości,
- Poprawę dostępności i wzrost umiejętności wykorzystania nowoczesnych sposobów komunikowania się i Internetu,
- Wzrost zainteresowania regionem ze strony inwestorów zewnętrznych,
- Poprawę jakości dróg o znaczeniu regionalnym,
- Zwiększenie wykorzystania transportu publicznego,
- Poprawę stanu środowiska przyrodniczego i zachowania obszarów cennych przyrodniczo,
- Aktywizację rozwoju miast jako lokalnych ośrodków usług publicznych,
- Rozwój nowych funkcji na obszarach pozametropolitalnych (zwłaszcza turystyczno-wypoczynkowych),
- Wzrost mobilności zawodowej mieszkańców województwa,
- Dostosowanie warunków nauczania dzieci i młodzieży do współczesnych wymagań cywilizacyjnych,
- Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców,
- Poprawę kondycji zdrowotnej, w szczególności osób aktywnych zawodowo,
- Wzmocnienie regionalnych więzi społeczno-kulturowych mieszkańców województwa mazowieckiego.

Faktem jest, że już na wstępie realizacji RPO i pozostałych Programów Operacyjnych, ze względu na opóźnienia w ich uzgodnieniu z Komisją Europejską, umacnianie się złotówki oraz wzrost cen we wrażliwych branżach gospodarki, a także zmiany na polskim rynku pracy, mogą znacznie ograniczyć ich finansowy wymiar. Dla wartości funduszy unijnych, ważna będzie także ogólna koniunktura gospodarcza w Europie i dlatego warto zapoznać się z prognozami gospodarczymi przedstawionymi w listopadzie.

PROGNOZY GOSPODARCZE OGŁOSZONE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

Można zaryzykować twierdzenie, że znacznie korzystniejsze dla finansowego wymiaru środków z funduszy strukturalnych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiej Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności oraz Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej i Funduszu Rozwoju Rybołówstwa, byłoby wejście Polski do strefy euro.

Ponadto regionalna perspektywa rozwojowa wymaga dostosowania jej m.in. do prognoz gospodarczych w skali UE. Poniżej przedstawiamy ostatnio ogłoszoną w Brukseli przez KE w dniu 9 listopada 2007 r. prognozę gospodarczą dla obszaru UE.

Komisja Europejska w nadchodzących latach przewiduje umiarkowane tempo wzrostu gospodarczego w UE. *Według jesiennej prognozy gospodarczej Komisji, wzrost gospodarczy w UE ulegnie lekkiemu spowolnieniu, wskutek zaburzeń na rynkach finansowych, które doprowadziły do pogorszenia warunków finansowania i do zwiększenia niepewności. Tempo gospodarki całej UE zmniejszy się z 2,9% w roku 2007 do 2,4% w latach 2008 i 2009, zaś w strefie euro spadnie z 2,6% do 2,2% w roku 2008 oraz 2,1% w roku 2009.*

Jednak, dzięki nadal dobrej kondycji gospodarki światowej i solidnym podstawom ekonomicznym, zakładany w roku 2008 wzrost tempa gospodarczego jest jedynie o 0,3 punktu procentowego niższy niż w prognozie wiosennej. W szczególności spożycie prywatne, w pierwszej połowie roku stanowiące główną siłę napędową wzrostu, powinno nadal rosnąć, czemu sprzyja względnie stały wzrost zatrudnienia. Przewiduje się, że w latach 2007-2009 w całej UE powstanie blisko

8 mln nowych miejsc pracy, w porównaniu z 3,5 milionami utworzonymi w roku 2006. Dzięki temu w 2009 roku stopa bezrobocia w UE powinna spaść do 6,6%. Ponadto – częściowo na skutek tej sprzyjającej koniunktury – w roku 2007 zarówno w UE, jak i w strefie euro deficyt budżetowy powinien spaść do najniższego od wielu lat poziomu, sięgając 1,1% PKB w UE i 0,8% PKB w strefie euro. W bieżącym roku zmniejszy się również – choć w mniejszym stopniu – deficyt strukturalny, natomiast w kolejnych latach proces konsolidacji budżetowej ulegnie zahamowaniu. W związku z wyższymi cenami surowców spodziewany jest wzrost inflacji w najbliższych kwartałach, ale w połowie 2008 roku w strefie euro powinna ona ponownie spaść do poziomu około 2%.

Nie ulega wątpliwości, że perspektywy uległy pogorszeniu na skutek zaburzeń na rynkach finansowych, które miały miejsce tego lata, a także osłabienia koniunktury w USA i stale rosnących cen ropy naftowej. W rezultacie tempo wzrostu gospodarczego słabnie i wyraźnie rosną zagrożenia dla koniunktury. Jednak dzięki silnemu wzrostowi gospodarki światowej i solidnym podstawom ekonomicznym ten negatywny wpływ powinien być ograniczony. Inflacja powinna utrzymać się na umiarkowanym poziomie, choć istnieje ryzyko jej wzrostu, stwierdził Joaquín Almunia, komisarz UE ds. gospodarczych i walutowych.

Perspektywy trwałego wzrostu mimo osłabienia w USA

Po solidnych wynikach w pierwszej połowie 2007 r. spowolnienie koniunktury można częściowo wyjaśnić wpływem letnich zaburzeń na rynkach finansowych, aczkolwiek szczytowy punkt cyklu koniunkturalnego mógł zostać przekroczony już wcześniej.

Prognoza średniookresowa Komisji zakłada, że na rynkach finansowych nastąpi stopniowe uspokojenie sytuacji. Jednak na dzień dzisiejszy zaburzenia te wyraźnie zmniejszyły gotowość inwestorów do podejmowania ryzyka i pogorszyły warunki finansowania. Inwestycje rozwijały się dotychczas dynamicznie, ale w obecnej fazie cyklu będą się zmniejszały, zwłaszcza, że nastąpił znaczny spadek inwestycji budowlanych w niektórych państwach członkowskich. Spożycie prywatne zaczęło rosnąć i – w kontekście korzystnych prognoz dla rynku pracy – może stać się główną siłą napędową wzrostu, pod warunkiem że zaufanie konsumentów utrzyma się na wysokim poziomie.

Jeśli chodzi o czynniki zewnętrzne, do wzrostu gospodarczego w UE nadal przyczynia się korzystna sytuacja gospodarki światowej, zwłaszcza krajów szybko rozwijających się, która w dużym stopniu równoważy osłabienie koniunktury w USA. W związku z tym Komisja jest zdania, że w okresie objętym prognozą, gospodarka UE będzie rosła w tempie zbliżonym do potencjalnego. W nadchodzących kwartałach, w związku z wyższymi cenami surowców, można wprawdzie oczekiwać wzrostu inflacji w strefie euro do 2,4%, ale latem przyszłego roku powinna ona wrócić do poziomu około 2%.

Dalszy spadek bezrobocia oraz zahamowanie konsolidacji budżetowej

Dynamiczny wzrost liczby zatrudnionych – o 1,5% zarówno w UE, jak i w strefie euro – oznacza stworzenie w tym roku 3,6 mln nowych miejsc pracy w UE (z czego 2,3 mln przypada na kraje strefy euro). Poprawa jest widoczna we wszystkich sektorach gospodarki i we wszystkich państwach członkowskich, a także w przypadku wszystkich form zatrudnienia. W związku z osiągnięciem szczytowej fazy cyklu koniunkturalnego, w latach 2008–2009 wzrost zatrudnienia powinien zmniejszyć się do około 1%, zarówno w UE, jak i w strefie euro. Mimo tego spadku, nadal oznacza to 4,5 mln nowych miejsc pracy w UE w latach 2008–2009 (w tym 3,2 mln w strefie euro). Przewiduje się w związku z tym, że w 2009 r. stopa bezrobocia wyniesie 6,6% w UE i 7,1% w strefie euro, a więc osiągnie najniższy od piętnastu lat poziom.

W związku z tym, że coraz częstsze są przypadki niedoboru siły roboczej, można oczekiwać szybszego wzrostu płac w okresie objętym prognozą, zwłaszcza w roku 2008, w którym spodziewać się można zarówno jednorazowych premii, jak i trwałych podwyżek, stanowiących rekompensatę za wieloletni okres wstrzemięźliwości płacowej. Stale rosnąca wydajność pracy powinna jednak ograniczyć wzrost jednostkowych kosztów pracy i przyczynić się do zahamowania presji inflacyjnej.

W wyniku nieplanowanego wzrostu dochodów oraz wysiłków konsolidacyjnych, deficyt publiczny w UE zmniejszy się z 1,6% PKB w roku 2006 do 1,1% w roku 2007 (w strefie euro nastąpi spadek z 1,5% do 0,8%). W roku 2008 można spodziewać się jednak pogorszenia sytuacji w niektórych państwach członkowskich na skutek osłabienia koniunkt-

tury oraz przeznaczenia ponadplanowych dochodów na dodatkowe wydatki. W roku 2008 przewiduje się wzrost łącznego deficytu sektora publicznego do 1,2% PKB w UE oraz do 0,9% PKB w strefie euro. Zakładając, że prowadzona polityka nie ulegnie zmianie, w roku 2009 deficyt utrzyma się na tym samym poziomie. Również w kategoriach strukturalnych oczekiwane jest zahamowanie konsolidacji budżetowej w latach 2008-2009.

Poziom zadłużenia publicznego brutto zmniejsza się i w strefie euro oczekiwany jest jego spadek do 63,4% PKB w roku 2009, zaś w całej UE już w roku 2007 powinien on spaść poniżej 60% PKB.

Wyraźne ryzyko pogorszenia koniunktury

Główne zagrożenia dla perspektyw wzrostu wiążą się z sytuacją na rynkach finansowych i możliwością dużo większego lub przedłużonego osłabienia koniunktury w USA. Niektóre segmenty rynków finansowych nadal nie funkcjonują właściwie i nie można wykluczyć przedłużenia okresu niepewności, który miałby negatywny wpływ na warunki kredytowania, co z kolei mogłoby w większym niż zakładano stopniu wpłynąć na rynek nieruchomości. Z drugiej strony nie można wykluczyć kolejnej pozytywnej niespodzianki na rynku pracy, która oznaczałaby wzrost dochodów pracowniczych, a co za tym idzie także zaufania konsumentów. Jeśli chodzi o inflację, dalszy wzrost cen ropy naftowej oraz podwyżki cen żywności i surowców stanowią ryzyko dla zakładanego scenariusza.

Pełna treść jesiennej prognozy gospodarczej Komisji dostępna jest na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm, a poniżej przedstawiamy wskaźniki, które obrazują prognozę.

WNIOSKI:

Skuteczność polityki regionalnej na Mazowszu w znacznym stopniu zależeć będzie od sprawności i determinacji samorządów w osiągnięciu wyznaczonych celów, w tym celu konwergencji. Skuteczność osiągania celów wymagać będzie przygotowania przez beneficjentów innowacyj-

nych i rozwojowych projektów wspieranych zarówno przez fundusze Spójności oraz środki wspierające Wsólną Politykę Rolną. Należy brać pod uwagę stan gospodarki europejskiej i globalnej. Polityka regionalna na Mazowszu potrzebuje współdziałania administracji, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli zawodów decydujących o poziomie życia obywateli, nauczyciel, media, lekarzy oraz działaczy sportowych. Mazowsze dla rozwoju potrzebuje aktywności obywatelskiej.